

Вища освіта в Україні

Зоряна Артим-Дрогомирецька
Марина Негрей

ЕКОНОМІЧНИЙ РИЗИК

Навчально-методичний посібник



Видавництво «Магнолія 2006»



*Міністерство освіти і науки,
молоді та спорту України*
Львівський національний університет імені Івана Франка

Зоряна Артими-Дрогомирецька

Марина Негрей

ЕКОМІЧНИЙ РИЗИК

Навчально-методичний посібник

Львів

2013

УДК 330.131.7(075.8)
ББК 65.012.121я73
А 86

*Відтворення цієї книги або будь-якої її частини
заборонено без письмової згоди видавництва.
Будь-які спроби порушення авторських прав
переслідуюватимуться у судовому порядку.*

*Гриф надано Міністерством освіти і науки,
молоді та спорту України (лист №1/11-481 від 16.01.12)*

З.Б. Артими-Дрогомирецька, М.В. Негрей

Економічний ризик: навчально-методичний посібник. – Львів:
«Магнолія 2006», 2013. – 320 с.

ISBN 978-617-574-090-3

«Магнолія 2006»

Рецензенти:

Вітлінський В.В. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіко-математичного моделювання ДВНЗ «Київський національний університет імені Вадима Гетьмана».

Іванов М.М. – доктор економічних наук, професор, директор Інституту інформаційних та соціальних технологій Класичного приватного університету.

Чаплига В.М. – доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри економічної кібернетики Львівського інституту банківської справи Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ).

У посібнику розглянуто методологічні та методичні підходи до кількісної оцінки, системного аналізу та управління економічним ризиком. Викладено суть невизначеності та ризику, наведено методи кількісної та якісної оцінки економічних систем в умовах ризику. Висвітлено основи теорії корисності та її застосування в процесі прийняття рішень. Розглянуто методику управління портфелем цінних паперів та оцінки ризиків в інвестиційних проектах. Також викладено теоретичні основи теорії гри і питання її практичного застосування для кількісної оцінки ризику. Розкрито методи прийняття багатоцільових рішень в умовах ризику. Значну увагу приділено управлінню фінансовими ризиками.

Матеріал кожного розділу містить необхідні практичні завдання, методичні вказівки до їх виконання та приклади розв'язання типових задач. Ефективному засвоєнню поданого матеріалу сприятимуть тести та питання для контролю в розрізі кожного розділу.

Для студентів, аспірантів та викладачів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів, а також для спеціалістів, які вивчають та використовують економіко-математичні методи в управлінні економічними ризиками.

УДК 330.131.7(075.8)

ББК 65.012.121я73

ISBN 978-617-574-090-3

А 86

© З.Б. Артими-Дрогомирецька, М.В. Негрей, 2013

© «Магнолія 2006», 2013

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	6
-----------------------	----------

ТЕМА 1

Ризик як економічна категорія. Математичне моделювання у дослідженні економічних систем за умов ризику.....	8
Практичні завдання	8
Методичні вказівки до виконання завдань	13
Приклади розв'язання типових задач	28
<i>Тести</i>	35
<i>Питання для контролю</i>	38
<i>Список рекомендованої літератури</i>	40

ТЕМА 2

Система кількісних оцінок економічного ризику.	
Ризик та нерівність Чебишева	42
Практичні завдання.....	42
Методичні вказівки до виконання завдань	49
Приклади розв'язання типових задач	65
<i>Тести</i>	73
<i>Питання для контролю</i>	77
<i>Список рекомендованої літератури</i>	78

ТЕМА 3

Теорія корисності та прийняття рішень в умовах ризику	80
Практичні завдання.....	80
Методичні вказівки до виконання завдань	84
Приклади розв'язання типових задач	92
<i>Тести</i>	97
<i>Питання для контролю</i>	99
<i>Список рекомендованої літератури</i>	100

ТЕМА 4

Теорія портфеля цінних паперів та диверсифікація як спосіб зниження ризику портфеля цінних паперів.....	103
Практичні завдання.....	103

Методичні вказівки до виконання завдань	106
Приклади розв'язання типових задач	128
<i>Тести</i>	139
<i>Питання для контролю</i>	143
<i>Список рекомендованої літератури</i>	144

ТЕМА 5

Моделювання ризику та теорія гри	147
Практичні завдання.....	147
Методичні вказівки до виконання завдань	153
Приклади розв'язання типових задач	171
<i>Тести</i>	181
<i>Питання для контролю</i>	185
<i>Список рекомендованої літератури</i>	186

ТЕМА 6

Прийняття багатоцільових рішень в умовах ризику	189
Практичні завдання.....	189
Методичні вказівки до виконання завдань	196
Приклади розв'язання типових задач	208
<i>Тести</i>	232
<i>Питання для контролю</i>	236
<i>Список рекомендованої літератури</i>	237

ТЕМА 7

Оцінювання норми дисконту з урахуванням ризику	240
Практичні завдання.....	240
Методичні вказівки до виконання завдань	241
Приклади розв'язання типових задач	252
<i>Тести</i>	257
<i>Питання для контролю</i>	260
<i>Список рекомендованої літератури</i>	261

ТЕМА 8

Фінансовий ризик-менеджмент	262
Практичні завдання.....	262

Методичні вказівки до виконання завдань	265
Приклади розв'язання типових задач	281
<i>Тести</i>	286
<i>Питання для контролю</i>	288
<i>Список рекомендованої літератури</i>	289
<i>СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ</i>	291
<i>ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК</i>	294
ДОДАТОК 1	
<i>Застосування ППП Microsoft Excel до розв'язування задач</i>	299
ДОДАТОК 2	
<i>Навчальна програма дисципліни «Економічний ризик»</i>	309